

ВМІННЯ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ В ІНТЕРНЕТІ: СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Шишак Андріана

*аспірантка Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
andrianashyshak@tnpu.edu.ua*

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти та Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» однією із ключових компетентностей, сформованих у здобувачів початкової освіти, має бути інформаційно-комунікаційна (інформаційно-цифрова) [1; 2]. У її структурі виокремлюємо систему взаємопов'язаних інформаційно-цифрових умінь, серед яких – вміння шукати інформацію в інтернеті [6, с. 389]. Зазначену здатність слід формувати в учнів школи I ступеня, оскільки, по-перше, під час реалізації функції суб'єкта освітнього процесу молодший школяр здійснює добір даних, необхідних для виконання навчальних завдань; по-друге, в умовах швидкозмінного світу особистість повинна бути готовою постійно самостійно здобувати нові знання та навички у сфері неформальної освіти.

Значущими для окресленої теми є праці К. Романенко, Є. Сіменика, В. Чайки, О. Чикурової та ін.

Вищезазначене зумовило вибір проблеми дослідження.

Мета – обґрунтувати сутність умінь шукати інформацію в інтернеті та напрями його формування в учнів початкової школи.

Вміння шукати інформацію в інтернеті належить до інформаційно-цифрових умінь, оскільки передбачає взаємодію користувача-здобувача освіти з інформацією у цифровій формі. Вона може бути представлена як текст, зображення, відео, аудіо. Такої інформації на вебсайтах є багато; вона – різноманітна за змістом. Тому учень початкової школи повинен вміти серед її спектру обрати ту, що йому необхідна.

Здатність отримувати швидкі та якісні відповіді на свій пошуковий запит, використовуючи всесвітню систему сполучених комп'ютерних мереж, і є сутністю вміння шукати інформацію в інтернеті. Оволодівши ним, молодший школяр зможе знаходити потрібні матеріали, оптимально використовуючи власні час, ресурси та зусилля.

Вміння шукати інформацію в інтернеті передбачає здатність користуватися:

– пошуковими системами («Google», «Bing», «Yahoo!» та ін.), їх інструментами та опціями (пошук інформації спрямований на знаходження вказаних у пошуковому запиті ключових слів, елементів зображень, аудіо чи відео на вебресурсах);

– гіперпосиланнями (пошук даних реалізується через використання активних текстів, зображень чи спеціальних кнопок на вебсторінці, які передбачають перехід на інше інтернет-джерело чи частину поточного) [3, с. 27].

Формування в учнів початкової школи вміння шукати інформацію в інтернеті охоплює три взаємопов'язані напрями:

– *забезпечення здобуття молодшими школярами системи базових знань про інструменти пошуку інформації у Глобальній мережі.* Учні школи I ступеня вже поінформовані, що для знаходження даних потрібно перейти за покликанням або виконати пошуковий запит, однак вони можуть не знати, наприклад, про існування модифікаторів: взяття тексту у лапки допоможе відобразити результати, у яких містяться саме зазначені слова; заміна у лапках одного слова на зірочку (*) дасть змогу побачити ті ресурси, у яких замість неї є пропущене слово; знайти інформацію на конкретному сайті можна, використавши оператор «site:»; тощо. Також варто вчити молодших школярів того, що пошуковий запит слід формулювати чітко та коротко, уникаючи зайвих слів; варто обирати конкретні характеристики бажаного продукту (мову, формат, тип і розмір файлу, час завантаження у мережу тощо); переглядати не лише перші два–три запропоновані системою результати, а й кілька наступних;

– *використання ефективних традиційних та інноваційних методів навчання.* Доцільно застосовувати методи, які дають змогу зреалізувати здобуті знання на практиці: вправління як створення спеціальних умов, в яких молодший школяр потребуватиме знайти інформацію в інтернеті; метод проєктів, під час реалізації якого здобувач початкової освіти може отримати продукт, тільки попередньо здійснивши пошук даних; методи проблемного навчання, які стимулюють самостійну пошукову діяльність. Використання вебквестів на уроках у початковій школі сприяє формуванню у молодших школярів інформаційно-цифрових умінь, зокрема вміння шукати інформацію в інтернеті, оскільки дає змогу організувати індивідуальну та групову форми роботи, частково чи повністю «перенести» змістове навантаження у цифровий простір, стимулює

самостійність та пошукову діяльність здобувачів освіти, активізує їх пізнавальний інтерес до навчання [4, с. 176];

– застосування інноваційних засобів навчання для формування мотивації пошуку інформації під час освітнього процесу. Вказаний аспект охоплює постійну мотивацію педагогом до самостійного здобуття знань через періодичне використання гаджетів під час уроків, а також – нових та цікавих для молодших школярів засобів пошуку інформації, наприклад, ChatGPT. Хоч у багатьох педагогів поява у вільному доступі для здобувачів освіти моделі штучного інтелекту є причиною для занепокоєння, все ж має місце потенціал його продуктивного використання під час освітнього процесу, оскільки цей ресурс забезпечує швидкий доступ до інформації [5, с. 122–123]. Часто буває складно опрацювати значний масив вебджерел і знайти необхідний ресурс, тоді як ChatGPT допоможе спрямувати користувача на конкретні видання, автора, гіперпосилання.

Таким чином, вміння шукати інформацію в інтернеті – це здатність отримувати швидкі та якісні відповіді на свій пошуковий запит, використовуючи всевітню систему сполучених комп'ютерних мереж. Формування в учнів початкової школи вміння шукати інформацію в інтернеті охоплює три основні взаємопов'язані напрями: забезпечення здобуття молодшими школярами системи базових знань про інструменти пошуку інформації у Глобальній мережі; використання ефективних традиційних та інноваційних методів навчання; застосування інноваційних засобів навчання для формування мотивації пошуку інформації під час освітнього процесу.

Список джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. Київ, 2018.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.04.2023).
2. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». Київ, 2016.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/no-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 15.04.2023).
3. Пустолякова Д. А. Інформаційний пошук в інтернеті та 4 правила, які полегшать пошук інформації в інтернеті. *Інтелектуальні технології лінгвістичного аналізу*: матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. Київ, 2022. С. 27.
URL: <http://surl.li/gnubh> (дата звернення: 19.04.2023).

4. Романенко К., Сіменик Є. Веб-квест як засіб формування інформаційно-цифрової компетентності на уроках «Я досліджую світ». *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку*. 2019. № 52. С. 176–177.

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27587/1/K_Romanenko_Y_Simenyk_VKZFICKUYADS_2019.pdf (дата звернення: 19.04.2023).

5. Чикурова О. Я., Чайка В. М. Потенціал ChatGPT в освітньому процесі початкової школи. *Сімдесят другі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції*. Львів : ФО-П Шпак В. Б., 2023. С. 120–123.

URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/28627/1/Chukurova_Sajka_Chat_bot_konf.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

6. Шишак А. М. Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь. *Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти* : зб. Міжнар. (заочн.) наук.-пр. конф. Хмельницький, 2022. С. 387–391.

URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/28673/1/Shyshak.pdf> (дата звернення: 19.04.2023).